

Knihovník je holka pro všechno aneb Chci se vzdělávat, ale kdy?

Hana Hylmarová

Zrovna minulý týden jsem zase slyšela názor jednoho obyvatele, který v knihovně asi nikdy nebyl: "To je krásné povolání, být knihovnicí, celý den si můžete číst!" Joj, kdyby to tak byla pravda, to by se mi práce knihovnice teprve líbila! Jenže! Zaměstnání knihovníka obnáší všechno jiné, jen bohužel na čtení čas nezbyvá. Je pravda, že na tomto místě mluvím za knihovníky a knihovnice malých knihoven, kde pracuje jen jeden profesionální pracovník. Je totiž obrovský rozdíl mezi velkými knihovnami, kde zaměstnanci pracují v různých specializovaných odděleních /obnova knižního fondu, katalogizace, MVS, rešerše a hlavně samozřejmě půjčování knih/, a mezi jedním knihovníkem, který tyto práce vykonává sám. Nejvíce se „zapotí“ ti, kteří neprošli knihovnickou školou a vše se učí za pochodu, protože na nějaké velké zaučování není čas.

Ale začněme od začátku. Představte si, že jste byl právě jmenován knihovníkem. Všechno je pro vás nové - seznamujete se se svými čtenáři, poznáváte knihovní fond, nový knihovnický program, hned vás atakuje škola, že by ráda besedy - a zatočí se vám hlava. Neznáte své čtenáře natolik, abyste jim hned napoprvé vybrali tu nejlepší četbu. Mnozí spoléhají na to, že: "Máte přece všechno přečtené, tak mi něco vyberte!" Nejlepší je, když vás hned čeká revize knihovního fondu /je pravda, že na Jičínsku máme skvělou podporu v Daně Michlové a Lence Knapové, které mají revize na starosti/. Ve většině našich knihoven se revize prováděla ještě pouze fyzicky, tzn. knihu po knize vzít a zkontrolovat. Ale je to zase nejlepší možnost, jak se seznámit se svým fondem. Následuje složité dohledávání a posléze odepisování dokumentů. Vytvořit seznam vyřazených knih, najít prostor, kde vyřazené knihy nabídnout čtenářům, a další a další administrativní věci. To vše za běžného provozu a půjčování.

Do toho vám zavolá zaměstnavatel, že má pro vás akutní úkol - nejlépe hned vyhledat v obsáhlých kronikách určitou informaci. A to už hoří termín s dokončením místního obecního časopisu, jehož je ve velké většině knihovník šéfredaktorem. Tak rychle dohonit ty, kteří dluží článek, vytvořit a zpracovat pár fotografií, dopsat úvodní slovo a čekat, co na to řeknou v tiskárně.

A protože jste začínající knihovník, je dobré a pro vaši práci důležité absolvovat různé kurzy a školení. Termíny těchto akcí se většinou shodují s výpůjčními dny knihovny. Co teď! Nemáte nikoho, kdo by vás v práci nahradil, kolega nezaskočí. Pokud prozíravý předcházející knihovník neměl v zásobě spolehlivou zaučenou náhradu /většinou učitelky v důchodu nebo kamarádka na mateřské/, musíte po dobu kurzu změnit půjčovní hodiny, protože zavřít knihovnu úplně je nesmysl. A tady narazíte na fakt, že lidé obecně nečtou žádné plakáty, informace, ač vše visí dostatečně dlouho v úrovni očí na dveřích knihovny. Relace v rozhlasu každý vyslechne a zapomene. Takže každý den po absolvování kurzu najdete na obecním úřadu nebo v Jednotě pár tašek s knihami nepozorných čtenářů, které promptně vyměníte a zase doručíte zpět adresátům, kteří to do příště zase zapomenou.

V mezičase připravíte několik besed pro školu, školku a také se samozřejmě snažíte zajistit kulturu i pro dospělé. Máte velmi omezené finanční zdroje, využíváte tedy všech možností k levnému „nákupu“ informací, přednášejících či vystavujících. Chcete pro své čtenáře a návštěvníky připravit i celostátně „vymyšlené“ akce – Noc s Andersenem, Týden knihoven, Pasování prvňáčků – protože to jsou akce, které přitáhnou nové čtenáře, ale také jsou to činnosti nadevše příjemné i pro nás. Do toho organizujete bazar ošacení, vítání občánků, dětský i dospělácký karneval, posezení s hudbou pro důchodce, předvánoční zpívání u jesliček, výstavy betlémů, prodej korálků...

Profesionální knihovník na vesnici je přibližně totéž, jako býval dříve učitel - musí si poradit se vším. Vše se daří, pokud pracuje pod vstřícným zaměstnavatelem, má kolem sebe pár stejných nadšenců, co nehledí na čas a na pohodlí. Víím, že tohle všechno zažívají pracovníci ve všech knihovnách. My, kteří pracujeme v malých knihovnách, jsme na to sami. Ale ruku na srdce – děláme to moc rádi a s láskou! Těšíme se na každý den, kdy k nám zavítají čtenáři, kdy pomůžeme alespoň krátkým popovídáním rozptýlit chmury na tváři. To se v žádném archivu nebo v kanceláři nestane. To zažíváme jen my u výpůjčních pultů.

Vše, co jsem napsala, berte prosím jako vyznání knihovnice s dvanáctiletou praxí. Naše práce je úžasná, velice různorodá a hodně zajímavá. Dnes a denně se setkáváme s lidmi, získáváme nové informace a pracujeme v krásném prostředí /prominou mi knihovníci, kterým padá na hlavu omítka, zatéká do regálů a čekají, až na ně také snad dojde někdy

řada s dotacemi/. Možná jsou krásnější povolání, ale práce profesionálního knihovníka na vesnici či v malém městě je skoro práce za odměnu!

© 2000-2010 Studijní a vědecká knihovna v Hradci Králové · pujcovna@svkhk.cz · knihovna@svkhk.cz